Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 288 (10.965). Львів вівторок 28. грудня 1926 Pocztowa oplata [illegible] Рік XLIV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 к. ч., Румунії 15) лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Загальні Збори „Просвіти“.

В суботу 25. грудня відбулися у великій салі Музичного Т-ва ім. Лисенка многолюдні збори Т-ва „Просвіта“. У зборах взяло участь поверх 400 делегатів від філій і читалень з усіх західно-українських земель, крім того було на салі поверх сотні членів Т-ва, що не мали права на рішаючий, а тільки на дорадчий голос. Всі вони заняли обширну галерію. Точно на 10 мінут перед 10 год. ранку відкрив збори голова Т-ва проф. Михайло Галущинський. Він згадав померших у цьому році освітних діячів, почесних і звичайних членів Т-ва, що присутні вислухали стоячи, повитав присутніх, ствердив правильність зборів і приступив до порядку нарад. На секретарів зборів покликав студента Француза і п. Василика. З черги прийшов на порядок вибір комісії-матки. Тут то й почалося те, чого не пам'ятає „Просвіта“ і чого не записали ні разу її аннали за цілих 58 літ істнування. Щойно на порозі 59-го року прийдеться їй ввести до своєї хроніки пам'ятну запись про невідповідальність і занепад всякої культури в невеличкій на щастя частині нашої громади. Наші доморослі інтернаціоналісти завели таку безвідповідальну тактику, що виявили недвозначно своє бажання розбити збори. Демонстраційними і до того провокаційними внесками та окликами намагалися унеможливити наради.

Ці явища повторялися при кожній точці дневного порядку. І лише завдяки енергійній поставі голови М. Галущинського вдалося збори покінчити. Зарисована ясно „лівиця“ інтернаціоналістів довела до того, що відбувалося поіменне голосування і над кандидатами до комісії-матки і потім над кандидатами до виділу. Спокійно вислухали всі звіту секретаря Т-ва В. Мудрого, а потім ще промови голови М. Галущинського в часі дискусії. Ця знаменита промова голови завстидала до деякої міри „лівицю“, але на зміну її тактики не вплинула.

На місце уступивших 5 членів виділу вибрано: през. В. Лешкевича, д-ра В. Рипюка, обох зі Львова, д-ра Рогуцького зі Самбора, О. Навроцького і Іларія Чапельського зі Львова. Заступниками виділових стали: Ом. Теплецький, П. Мурський, А. Кривокульський, п-ні Павликовська, С. Магаляс і селянин Квінтюк. До контрольної комісії ввійшли: д-р К. Левицький, М. Заячківський, О. Свевич, О. Скрентович, І. Сполітакевич як члени і М. Лазорко та Іван Филипович як їх заступники.

Ця ліста кандидатів перейшла великою більшістю 211 голосів проти двох инших ліст, а то: радикальної, що зібрала 71 голосів і листи інтернаціоналістів, що зібрала 64 голоси.

Потім іменували загальні збори почесними членами Т-ва двох селян, а то: Гриня Гершаківця з Якимчиць, б. посла до галицького сойму і Сенька Фітлера, визначного освітного робітника з Бобреччини.

Крім того ухвалили збори ввести для всіх членів Т-ва одну членську вкладку в сумі 2 золотих річно (дотепер було два роди вкладок: 2-золотова і 2-долярова). Збори закінчилися відспіванням національного гимну.

Кріза в Німеччині.

Змагання до диктатури. — Розвязання парляменту.

Берлин, 26. грудня 1926.

„Вельт ам Монтаг“ довідується з парляментарних кол, що президент Гінденбурґ відступив від первісного пляну утворення урядничого кабінету. Німецькі націоналісти хотіли би перефорсувати утворення урядничого кабінету, щоби поставити райхстаґ перед конечністю повалення і того чисто фахового уряду й так уможливити введення диктатури на основі § 48. німецької конституції.

Часопис зазначує, що парлямент правдоподібно розвязано би. Не є певне, чи нові вибори відбулися би в законнім речинці. Покищо не знати, чи през. Гінденбурґа вдасться прихилити до тих плянів нім. націоналістів. Центр і демократи домагаються створення центрового уряду з виразною опорою на соціялістах. Умовиною участи соціялістів було би усунення Ґеслєра з нового кабінету. Одначе Ґеслєр бажає полишитися в новім кабінеті та зазначує, що усуне давні недомагання в райхсвері. Тому парляментарне положення є неясне і замотане.

Успіхи переговорів нім. амбасадора з Радою амбасадорів.

Берлин, 26. грудня 1926.

Бюро Вольфа повідомляє з Парижа, що переговори німецького амбасадора фон Геша з конференцією амбасадорів у справі програми розброєння Німеччини закінчилися успіхом. Загальне число німецької державної і комунальної поліції виноситиме 145.000 людей. У справі приймання добровольців на перехідний час до чинної служби в райхсвері і в справі спортових союзів дійшло також до порозуміння. Конференція амбасадорів приняла до відома зарядження німецького уряду в рямцях постанов німецького законодавства, а рівночасно зреклася жадання в справі розвязання спортових союзів та висловила погляд, що німецький уряд в разі потреби з власної ініціятиви поробить відповідні кроки в тій справі.

Помилування засуджених німців.

Париж, 26. грудня 1926.

Президент французької республики підписав у суботу 25. грудня декрет, на основі якого помилувано всіх шістьох Німців, засуджених французьким воєнним судом у Ляндаві.

Новий югославянський кабінет.

Білгород, 26. грудня 1926.

Дня 24. грудня уконституувався оконечно новий югославянський уряд і зараз зложив присягу на руки короля. Склад кабінету такий: премієр Узунович, закордонні справи Берич, освіта Тріфунович, здоровля Мілевич, справедливість Сротич, віроісповідання Вуїчич, ліси й копальні Сімонович, внутрішні справи Максимович, уніфікація законодавства і хліборобство (ad interim) Иованович, фінанси Маркович. Всі повищі міністри належать до радикальної партії. Земельні реформи: Павло Радіч, почта Гоуберина, торговля і промисл Крояч, сусп. роботи Кошутич. Ці міністри належать до партії Радіча. Війна і маринарка: ґен. Гадіч, комунікація ґен. Мілявавевич. Дві теки обсаджені ad interim, зарезервовані для словінської національної партії.

Литовський міністр про внутрішнє положення Литви.

Берлин, 26. грудня 1926.

З Ковна повідомляють: Міністр внутрішніх справ Мустейкіс заявив журналістам, що головним завданням уряду є зліквідування більшовицької небезпеки в краю. Уряд поборюватиме безробіття, переводитиме публичні роботи. Воєнний стан і податкові тягарі вдержиться до часу, як мине небезпека заворушень лівиці, а життя в краю ввійде на нормальний шлях.

Димісія Пріmo де Рівери.

Берлин, 26. грудня 1926.

Із Мадриту повідомляють, що Прімо де Рівера уступив наслідком конфлікту з королем. Новий уряд творить Буляржер.

З наших втрат.

† Олександер Барвінський.

В суботу, в год. 4. попол., помер у Львові у 80-ому році життя визначний український громадський і культурний діяч, б. посол і член палати панів, Олександер Барвінський. В нинішній короткій посмертній згадці неможливо нам охопити цілости його вельми заслуженого, трудящого життя і його вкладу в українську культуру. Зазначимо тільки, що з покійним Ол. Барвінським сходить до гробу один з передових українських культурних робітників, довголітній професор учительської семинарії і член Ради Шкільної Краєвої, посол до віденського парляменту і галицького сойму, вкінці член палати панів. За української влади був першим секретарем для справ освіти в ЗУНР. Був основником Т-ва ім. Шевченка, яке пізніше перемінилося в товариство наукове, був видавцем „Історичної Бібліотеки“, яка на свій час мала у нас просто епохальне значіння. Видав цілу низку шкільних підручників для українських середніх шкіл і сливе до кінця життя забирав прилюдно голос у ріжних актуальних справах нашого життя-буття під Польщою. Написав теж великі спомини зі свого життя, з яких два томи вийшли друком ще до війни. Був теж довголітнім видавцем і власником щоденника „Руслан“, що безпосередньо перед великою світовою війною став був органом христ.-суспільної партії. Містив також свої статті й розвідки з українського життя й побуту в чужих, головно німецьких, органах щоденної преси і журналах. Слід ще згадати, що пок. Ол. Барвінський належав у нас до тих небогатьох старших діячів, що удержували постійно широкі звязки з Великою Україною і мав там між найвизначнішими письменниками щирих приятелів.

Земля пером Заслуженому Народньому Робітникові й Визначному Діячеві!

•

Сумну вістку про смерть Ол. Барвінського сповіщають населенню Львова клепсидри від родини (по українськи і по польськи) і від Наукового Т-ва ім. Шевченка, при чому в деяких місцях на місті якась канібальська рука українські клепсидри від рідні поздирала або пороздирала (прим. при вул. Коперника). З домів українських інституцій у Львові, в яких Покійний був дійльним членом, головою, а в деяких і почесним членом, повівають жалібні хоругви.

Смерть мікада.

Льондон, 26. грудня 1926.

З Токіо повідомляють, що дня 25. грудня вранці помер японський цісар.

Давид Абрагамович помер.

Львів, 27. грудня 1926.

У Львові помер 24. грудня Давид Абрагамович у 83-ім році життя. Давид Абрагамович увійшов 1874 року послом до галицького сойму, а в 1881 став послом до парляменту. Був теж послом першого сойму відродженої Польщі.

Смерть в огні.

Львів, 27. грудня 1926.

В мешканні Івана Жарновського, дозорця дому при вул. Городецькій 38, дня 26. грудня діти (4-літній і 2-літний хлопчик) захотіли під неприсутність батьків засвітити ялинку. При цьому занялась солома на домівці й огонь обняв цілу кімнату. Як годину пізніше приїхала огнева сторожа, застала на канапі вже майже спалені тіла хлопчиків. Пів години пізніше діти вмерли в шпиталі. Мати з жалю хотіла кинутися з 2-го поверха. Чоловік грозив жінці пімстою за недогляд, тому для безпеки Жарновську замкнено в арешті.

Ограблення залізничої каси в Раві Руській.

Рава Руська, 26. грудня 1926.

На Святий Вечер перед залізничий будинок заїхали якісь люде саньми і коли урядничка, що мала дижур, відійшла на хвилю, забрали підручну касу з більше як 1000 зол. Втікали в незнанім напрямі. Погоня була без успіху.

Перспективи галицького москвофільства.

По зборах „Общества Качковського“.

Недавно подали ми доволі точний звіт з діяльности і з річних загальних зборів відомого „общества Качковського“. Читачі наші могли уявити собі, на яких висотах буяє думка нинішніх „русских“, що з упертістю, гідною кращої справи, обстоюють „обединительну ідею“, яка під впливом війни і повоєнних подій заломилася на цілій лінії. Та всеж-таки вертаємо ще раз до справи того „общества“, щоби звести підсумки його нарад і застановитися над дальшими перспективами його діяльности.

Ніхто з нас не заперечить, що наше москвофільство було і є раною на здоровім народнім організмі. Здавалося, що після того всього, що ми пережили, після величавого тріюмфу українства, воно щезне раз на все з нашої землі, а його недобитки або перейдуть щиро в український табор або замкнуться сами в собі і будуть спокійно доживати свого віку. Так не сталося і ми є свідками, як ті москвофільські недобитки пробують найти для себе організаційні форми, чим вводять знову, як і перед війною, замішання, тертя і кириню в наші одноцілі ряди. Це вже слідно в кількох наших повітах, як на культурно-освітньому, так і на економічному полі.

Як досі, досягнення наших „русских“ справді мінімальні. На 2.473 читалень „Просвіти“ мають вони ледви 66 читалень Качковського, з яких значна частина і так істнує тільки на папері. На 83 філій „Просвіти“ мають вони 4 філії „общества“. Майно „общества“ і його філій на провінції — теж не велике, коли міжтим „Просвіта“ може повеличатися тим, що її філії і читальні мають уже сьогодні 564 готових домів, 82 доми на викінченні, а 219 домів у приготуванні. Яке це величезне народнє майно, не треба й казати. Своїх кооператив успіли наші „русскі“ основувати щось около 120 (наскільки ми могли провірити), але більшість їх матеріяльно зовсім неуфундована і веде нуждене животіння. Це всі успіхи на просвітньому й економічному полі наших москвофілів.

Як мізерно ці досягнення не виглядалиб, нам не вільно приглядатися роботі наших „русских“ з заложеними руками. Не вільно тому що вона дальше криє в собі небезпеку для нашої національної єдности і відпорности супроти наших сусідів. Не вільно тим більше, що в москвофільських рядах, як це виказали останні загальні збори „общества Качковського“, є поважний гурт людей, побитих сліпотою, глухих і заскорузлих фанатиків, ріжних амбітників і зарозумільців чи просто патольоґічних типів, що напружуватимуть усю свою енергію, всі свої сили на те, щоби вносити розбрат і розвал у нашу селянську масу, щоби поширювати свій „стан посідання“. При тому — не забуваймо цього! — ці загорільці матимуть ще довго поміч з Америки, де сили москвофільства не така дуже слаба, ну — і з фондів „Народнього Дому“, Ставропігії, „Защити Земли“, „Ризниц“ „Регулятора“ й инших уста-

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

виданy літерат. дослідником Коссі. Це був перший том з пропонованої серії дев'яти томів. Решта до цього часу не вийшла. Письменник Біллі звернувся за інформацією до видавця: чому? Виявилось, що Коссі виїхав з Парижа кілька літ тому, невідомо куди. Видання творів Вольтера припинила війна. Коссі збирав перед війною рукописи та документи Вольтера у Петербурзі, розглядаючи величезну вольтерівську бібліотеку, зібрану там Катериною II., яка купила її і обіцяла вибудувати мавзолей на славу філософа. Мавзолею не поставила. Бібліотека збереглась, але не хутко найдеться тепер другий дослідник, який зможе у Петербурзі повторити наново великанську працю Коссі, якого папері десь загинули.—Один з найбільших англійських повістярів і драматургів Джон Гольсуорсі видав збірку „Нові та старі вірші". Це збірка простих, ясних, ліричних поезій. — Грецький князь Микола видав англійською мовою книжку своїх споминів п. з. „П'ятьдесять літ мого життя".—Другим княжим пів-автором є бувш. княжна Марія Бонапарте, яка переклала на французьку мову цікаву книжку проф. Фройда про дитячі спомини Леонарда да Вінчі.

— **Поліційна статистика Парижа.** Статистичний справоздавець у префектурі паризької поліції повідомляє світ про життя столиці у цифрах: за цей рік заявилось на поліції 70.798 чужинців; з того 13.522 з держав Італії, 6444 СРСР, або втікачів звідти, 6 71 з Польщі. 4 00 осіб внесло прохання для придбання прав підданства. 3841 випадків самовбивства. 10.070 собак зловлено на вулиці, з чого лише 900 найшло свого пана. 429 згинуло на вулиці від нещасливого випадку. Згублених предметів найдено 139.496, у цьому 30.000 парасолів. Було 164 злочинів вбивства, 308 бійок на ножі, 941 украдених автомобілів. В одному пункті — бійках на ножі, Львів безсумнівно стоїть пропорціонально вище від Парижа.

— **Світова хроніка.** Помер відомий англійський дослідник рака д-р Кемпбел Роз. — Професора віденського університету д-ра Гааса запрохало кілька американських університетів, щоби поїхав з викладами про теоретичну фізику. — Місто Карльоама в Колюмбії знищене землетрусом. Причиною імовірно вибух вулкану Кумбаль. — У Льондоні над Тамізою рішили вибудувати на доклад паризької палати мистецтв величезну галю для виставок малярства, різьби, декоративного мистецтва. Вона коштуватиме 1 міл. фунт. буде там також театральна та концертова саля для виведення нових пєс і музикальних творів модерних композиторів. — При будові нової підземельної залізниці в Берліні найдено величезний зуб мамута. — Австралійський уряд жертвував 100.000 фунт. на досліди для боротьби з раком. — Агенти американського уряду контролі над тверезістю зробили трус на фабриці штучного леду богача-інженіра Мек-Кенна і найшли там лише... 260 тон спірту, вартости 1.300.000 дол. — Ніделяндський сенат відкинув урядовий проєкт, щоби завести наново науку живих мов (себто: французької мови) у народніх школах.

— **„Патріот-адвокат".** Виділ Союза українських адвокатів присилає нам обемистий комунікат з опрокиненням змісту фейлетону „Нового Часу" з 4. жовтня цр. під написом „Патріот-адвокат". І хоч в принціпі в пресі не спростовують змісту малих фейлетонів з огляду на їх загальність і типічність, то в даному випадку виїмково допускаємо опрокинення зогляду на те, що згаданий фейлетон кидає тінь на добру славу і добре **імя** української адвокатури. В справі змісту фейлетону „Нов. Часу", який торкався неназваного адвоката К. в неназванім місті Б., Союз українських адвокатів перевів всестороннє слідство і ствердив, що „закинений вчинок адвокатові К. в місті Б. позбавлений не тільки всякої фактичної основи, але що порушена там справа взагалі в суді повітовому в м. Б. в судових реєстрах не приходить, але названі там сторони подібної справи при інтервенції адвоката К. зовсім не вели".

— **На Карловім університеті** в Празі покінчив студії медицини і дня 20. грудня ц. р. був проголошений доктором медицини Михайло Старух, син б. галицького посла Антона з Березниці Вижної, повіт Лісько. 1205 1—1

Дописи.

Глиняни. *(Просвітна конференція).* Філія Просвіти в Глинянах скликала з нагоди свята „Просвіти" на день 12. XII. 1926 просвітну конференцію. На 22 читальні прибули на конференцію представники з 11 читалень і 1 представник Балучина не зважаючи на лиху дорогу та дощ. Читальняні делегати зі Словіти, Кривич, Перегноєва, Полюхова Великого, Розворян, Дешок Королівських, Вижнян, Поляни, Задвіря і Гліян представляли стан їх читалень і спосіб ведення освітного діла. Всюди є бібліотеки, що мають по 100 до 350 книжок. В читальнях відбуваються голосні читання книжок і часописів, в деяких читальнях що-вечера. — Аматорських гуртків у повіті є 13, хорів 2, власних домів 9. — Збірки на дар Просвіти переведено в кожнім селі. — Реферат на тему значіння свята „Просвіти" і завдань читалень виголосив п. Микола Куницький, реферат економічний п. Михайло Сеник і Теодецький. — Про діяльність філії від часу останніх зборів і про плян праці на будуче реферував голова філії д-р Рибак. Вибрано 3 делегатів на Загальні Збори т-ва „Просвіта" у Львові. — Жалко, що не було делегата т-ва „Просвіти" зі Львова. — *Глинянський.*

Бережанщина. *(Свято „Просвіти").* Дня 8. грудня 1926. почалося в Бережанах Свято „Просвіти" відправою Богослуження з парастасом за померших членів „Просвіти". Явилося до відправи 18 священиків, а церкву заповнила місцева інтелігенція, міщанство, відпоручники читалень, кооператив і „Лугів" в числі до 800 осіб. Хор читальні з Саранчук відспівав гимн „Боже Великий, Єдиний". Після богослуження „Рідна Школа" відсвяткувала Свято „Просвіти" в своїх клясах, а в годині 11-ій почалася Святочна Академія при битком набитій салі „Надії". Зібрані стрічи вислухали згадки про померших просвітних робітників а з окрема про почесного члена товариства „Просвіта" Василя Яворського, котрий, будучи урядником в Бережанах засnував якраз Товариство „Надія" і вибудував салю, в котрій відбувалася Академія. А далі про Олексу Дзьобу, директора судової канцелярії і Василя Китиму скарбового адюнкта, котрі перші в Бережанах кинулися до праці між міщанством і зорганізували його так, що бережанське міщанство представляє тепер собою передовий елемент в освітно-культурній праці. Голова філії д-р Михайло Західний змалював цифрово діяльність виділу філії: Філія числить 204 членів головного товариства, на 45 читалень відновила 35. Виділ відбув протягом року 94 поїздки по читальнях бережанської філії (їздили: Осип Замощак, Петро Сагайдачний, д-р Михайло Західний, Ангела Західна і члени секції Студентської Громади в Бережанах). Філія зібрала: на інвалідів 424.77 зол. (збірка в червні і листопаді), на памятник І. Франка 112.96 зол. (в чому з розпродажі нал пок 68.70 зол.), на дар „Просвіті" зі збірки дотепер 417.73 зол. Філія дала силами читалень 5 концертів і свят і відбула 2 анкети. Чорною плямою на просвітній ниві філії є невідновлені читальні: в Краснопущі, Пліхові, Августівці, Вільхівці, Павлові, Підвисокім, Двірцях, Рогачині Селі, Рогачині Місті, Літятині, та виділ філії придержується того погляду, що належить відновляти тільки читальні в тих громадах, в котрих самі громадяне домагаються просвіти, бо тільки такі читальні, як показав досвід, можуть проявити успішну просвітну діяльність. Період пропаганди з нинішним Святом покінчився, а виділ приступає до переведення пляново праці для виконання постанов статута. Короткий плян філії на біжучий рік: хор в кожній громаді, бібліотека в кожній читальні, книжка в кожній хаті, членська грамота у кожного Українця. Філія допомогла до заснування 36 „Лугів" в повіті і якраз в день свята 15 відпоручників „Лугів" під проводом членів виділу філії Петра Сагайдачного і Осипа Замощака виїхали на луговий зізд до Львова. Для переведення плянової просвітної роботи спроваджують читальні бібліотеки по 29 долярів (спровадили читальні: Міщанська читальня в Бережанах, Рай і Вербів). З читалень найкраще розвиваються: Лісники (відбули 25-роковини свойого істнування 19. вересня 1926 величавим святом в присутности голови Товариства Михайла Галущинського і назвали його іменем площу, на котрій відбулася Академія з привітами, продукціями хорів читалень з Вербова, Урмана, Саранчук, Раю і Лісник та вправами і дефілядою „Лугів" з Раю, Конюх, Вербова, Лапшина і Гинович, Рай, Саранчуки, Вербів (збудували в спілці з кооперативою одноповерховий будинок з цегли, критий бляхою) і Гиновичі, де місцеве громадянство протягом трьох діб вибудувало театральну салю, а коли явився наказний комісар і питав, „нащо це ви без концесії виставили?" — читальники спіхом відповіли: „ми висавили будинок на театральні вистави" і дійсно ще того самого тижня читальня в нововибудованій просторій салі дала театральну виставу. Читальні Саранчуки, Гиновичі, Лапшин і Міщанська Читальня в Бережанах заанґажували до ведення хорів окремого диріґента за місячною оплатою 250 зол. Як наладнати фінансову скруту в поширюванні просвітної акції, на це дав відповідь кружок „Взаїмної Помочі Українських Учителів" в Бережанах, складаючи через 3 місяці датки від своїх членів на Дар „Просвіті". Колиб всі члени читалень оподаткували себе одноразово тільки по 10 грошів і добровільне оподаткування це організовано перевели, філія не потребувалаб журитися придбанням фондів для урядовця канцелярії і просвітних інструкторів.

З привітом для Товариства „Просвіта" виступив голова Читальні з Лапшина п. Роман Глушок. Щиро говорив між ин.: Брате і сестри селяне! Була незавно для нас селян велика скрута, всі нашого брата зі страху опустили в „Просвіта", як рідна мати підвела нас зі зливнів, збудила нас, відкрила нам очі і на питання: що нам бідним тепер робити? відповіла: відновляйте Читальні і просвіщайтеся! Ми послушні діти послухали приказу нашої мами, а доказом того посłуху є нинішне величаве свято, на котрім будуть популяризатись читальні своєю роботою на протязі цілого року. Просвітну організацію перевів теперішний голова Головного Товариства у Львові і в подяку за його працю іменем селянства кличу: Нехай живе і розвивається наша Мати — Просвіта і нехай живе довгі літа та працює наш батько Михайло Галущинський!" Цю подяку приняли зібрані довгонеумовкаючими оплесками. На святі деклямували Гриньо Сеньків з Лісник і Федько Чепіль з Лапшина. Хор Рідної Школи відспівав кілька пісень, переплітаних деклямаціями дітвори. А далі виступали хори, один по другім, гарно зіспівані, під орудою вправних диригентів: 1) Бережанський „Боян" під проводом професора Романа Шипайла. 2) Хор з Лісник під орудою диригента Новицького. 3 Хор з Вербова (мужеський) під орудою учителя Ізидія Бабунька. 4) Хор з Саранчук під орудою Петра Климкова, дяка. 5) Хор з Гинович (мужеський), 6) Хор з Лапшина і 7) Хор Міщанської Читальні в Бережанах — всі три хори під орудою диригента й інструктора п. Василя Недзвецького (Наддніпрянця).

Свято тревало тільки дві години і так прикувало слухачів, що неради розходилися додому. Прихід зі свята, зі збірок на вулицях (збирали члени Міщанської Читальні) і зі збірки в церкві виносить 241.13 зол.

Вечером в салі „Надії" читальня з Гинович дала виставу „Наталка Полтавка" в супроводі оркестри під артистичним проводом п. Василя Недзвецького. Збираючи враження з свята, приходиться ствердити, що селянство бережанської округи здало дня 8. грудня іспит зі своєї національної свідомости і карности.

Дня 12. грудня 1926 р. відбулося свято Просвіти в Лісниках, де виступав хор зі своїми продукціями, а свято доповнювали деклямації і промова п. Антона Крамарчука учит. У. П. Т. з Бережан, про значіння „Просвіти".

Того самого дня відбулося свято Просвіти і концерт в честь Івана Франка в Слободі Золотій. Громадяне Слободи за пів години заповнили по береги велику салю місцевої читальні, котру збудував на площі серед села за свойого війтівства посол Тимко Старух. Про значіння Просвіти виголосив реферат укінчений богослов п. Іван Недільський. Співав хор місцевої читальні під проводом п. Степана Гуцала. Виголошено три деклямації, а про життя і твори І. Франка та про Франка-громадянина говорив д-р М. Західний — стверджуючи, що як-раз в Слободі виховалися громадяне на творах Івана Франка і вислідом того є, що Слобода Золота — це перше село в краю. Свято покінчив відповідною промовою голова читальні п. Петро Шанайда. — Свята Просвіти відбулись в Потуторах, Бараніівці, Шумлянах. Зголосили в Філії святкування на найближчі дні читальні: Нараїв місто, Урмань, Гиновичі, Рай, Саранчуки, Лапшин, Вербів, Конюхи. **М. Слобідський.**

✝ Посмертні згадки.

Марія з Ортинських Чижовичева, жена пароха в Лужку Долішнім, упокоїлася в Бозі по довгій, тяжкій недузі у Львові дня 24. грудня 1926 р. в 51-ому році життя. Похорон відбудеться в понеділок, дня 27. грудня в год. 9-ій рано з каплиці анатомії при вул. Пекарській на Личаківське кладбище. На цей сумний обряд запрошує всіх знайомих **Муж і родина.**

1207 1—1

ОПОВІСТКИ.

„Український Національний Хор" під управою Дмитра Котка:

Вівторок 28.XII. Рипне.
Середа 29.XII. Перегінсько.
Четвер 30.XII. Перегінсько.
Пятниця 31.XII. Небилів. 528 3—?

Неоніля Танячкевич, сирота по пароховi золочівського пов., б. посла до австр. парл. і сестра пок. д-ра Костя Танячкевича живе тепер у Львові хора і не може собі заробити на денний прожиток, просить о ласкаву поміч і допомогу для бідної сироти. Адреса: Неоніля Танячкевич, Львів 15, Богданівка ч. 1 а. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Загальні Збори

Видавничої Спілки „Діло"

кооперативи з обмеж. порукою у Львові відбудуться дня 31. грудня 1926 в льокалі редакції „Діла", Львів, Ринок 10, II. пов. о 5-ій годині пополудни. Порядок нарад:

1. Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
2. Звіт з діяльности і рахунковий звіт за 1925/26 р.
3. Звіт Контрольної Комісії.
4. Затвердження білянсу.
5. Внески і запити. **Надзірна Рада.**

Львів, 17. грудня 1926. 2-2

заступника д-ра Володимира Сіменовича, лікаря в Шікаго.

З поході до здійснювання ідеї кооперації щоденним трудом скромних своїх сил змагає „Народна Торговля“ до ступневого опанування міського споживача і розбудови свого центрального магазину на закупочну централю всеї української споживчої кооперації в місті і на селі, признаючи одночасно єдність сучасної господарсько-споживчої помічничої кооперації села, згурто вної в Центросоюзі. Змагання „Народної Торговлі“ помагають розбудові Центросоюзу в напрямі дійсного сільсько-господарського осередку, в якім вповні обєднується тільки помічничий вид нашого сільського кооперативізму. Змаганням „Народної Торговлі“ присвічує т о в а р и с ь к а п о м і ч у праці над українським селом, до якої в першу чергу покликаний є — побіч чистих сільсько-господарських установ — Центросоюз. Помич свою подає „Народна Торговля“ щирим серцем, не занедбуючи своїх ближчих завдань — завдань Красного Споживчого Союзу.

Юліян Павликовський.

Радянська Україна.

Будівництво „Дніпрельстану“.

Створений недавно при ВУЦВК-ті Рад Всеукраїнський Комітет допомоги „Дніпрельстанові“ почав незвичайно інтензивну працю над урухомленням будівельних робіт уже з початком 1927 р. Тепер веде він підготовчу роботу для призбирання відповідного капіталу. А капітал це небінний, бо в першому році будова буде коштувати поверх 20 міліонів карбованців.

Комітет розвів тепер величезну кампанію за жертвами на будову. В звязку з тим на відбутій в перших днях грудня нараді сільсько-господарської кооперації вибрано окрему комісію допомоги „Дніпрельстанові“, а вона рішила обложити на ту ціль усю сільсько-господарську кооперацію окремим податком. Кожна кооператива обовязана призначити на будову „Дніпрельстану“ 10 відсотків зі своїх прибутків. Крім того кожний член кооперативи обовязаний зложити особисто 30 до 50 копійок на фонд будови.

Всі окружні та районні виконавчі комітети ухвалюють поважні суми на будову і вносить їх до місцевих буджетів. Уряд рішив концентрувати всі фонди „Дніпрельстану“ у харківському Електробанку і видав у цій справі окрему інструкцію. Всі кредитові установи на території УСРР мають на протязі двох тижнів (від 9. XII.) внести всі суми, що вже вплинули до них і що мають вплинути, до місцевих установ Державного Банку. Всіж установи Держбанку дістали розпорядження, щоби гроші призначені на „Дніпрельстан“ пересилати негайно на біжучий рахунок до Електробанку. На основі тієїж інструкції всі дружні виконавчі комітети дістали доручення слідкувати за тим, щоби в двотижневому речинці виявили всі суми, які мають вплинути на фонд „Дніпрельстану“, і щоби припильнували своєчасної їх пересилки до Електробанку через місцеві кредитові установи.

З того видно, що праця над призбиранням капіталу йде не тільки незвичайно інтензивно, але ще більше пляново. Всі установи, як державні так і кооперативні, обовязані обложити себе податком. Від такого податку не вільні й усі громадяне. Самі селяне, що належать до кооператив, мають зложити міліон карбованців, при чому в степовій смузі України припадає на одного селянина по 50 коп., а в лісостеповій по 3 копійок. Вже з початком 1927 р. на весну мають почати переселювання деяких сіл, що мусять зникнути з лиця землі через потреби „Дніпрельстану“.

Попри те все йде мобілізація українських промислових підприємств, а особливо підприємств важкого промислу для підготовки будівельних матеріялів для „Дніпрельстану“.

Словом підготовча робота посувається вперід, і на перший рік набирає зовсім реальних форм. В першому році буде працювати при будові 200 тисячі робітників. До будови всяких допоміжних майстерень, складів, доріг, водопроводів, каналізації, телефонів мають приступити вже в січні. Для допомоги при будові мають вибудувати зараз на початку невеличку електрівню. Будова двох мостів на Дніпрі буде коштувати 590.000 карбованців і її мають провести також на весну.

На правому березі Дніпра біля Кічкасу при земельних роботах будуть користуватися т. зв. зимними гідравлічними методами і використають уже цього року силу весняної Дніпрової води. Вартість таких матеріялів, як цегла, цемент, динаміт тощо буде виносити в першому році міліон карбованців.

Ту велику енергію і розмах, яку виявляють тепер урядові кола на Україні для будови, треба дійсно подивляти. Та всеж велике питання, чи вспіють вони зібрати всю необхідну суму і чи цей розмах не заломиться вже в першому році. Це булоб дуже трагічне, колиб так сталося, а то тим більше, що будова обрахована на цілих 5 літ і що кошти її з кожним роком будуть рости, подвоюватися, а то й потроюватися. Всі кошти будови обраховані на 200 міліонів карбованців. У цілій тій бистрій акції треба добачувати ще один момент, незвичайно характеристичний, а то: поставити Москву в примусове положення, якщо не перед доконані факти в цілій акції дніпровського електробудівництва. На основі найновіших відомостей з Москви наспіли вже навіть пляни початкових робіт у першому році будови „Дніпрельстану“ прямо до Кічкасу.

На нові шляхи.

Краєвий Зїзд „Рідної Школи“.

При незвичайно живій участи присутніх продовжав Зїзд свої наради і пополудні. Дискусія, в якій забирало слово кільканадесять промовців, не все стояла, на жаль, на відповідній висоті. Були й численні відхилення від справ, що стояли на денному порядку, були й різкі, нічим неоправдані виступи проти поодиноких осіб, були й грубі, чисто демагогічні вискоки ріжних осіб і груп — не в інтересі і для добра Товариства, а з вузько егоїстичних, особистих чи гуртокових мотивів. Тимто про рівень дискусії, особливо в часі вибору членів Головної Управи, нічого похвального сказати не можна. В тому часі пристрасти так опанували деяких учасників Зїзду, що вони забували, що це збори нашої найвищої установи в шкільно-освітніх справах. Одиноким потішаючим моментом цьогорічного Зїзду „Рідної Школи“ була численна участь селянських делегатів, які і своїми виступами і своїм становищем взагалі приносили тільки честь справі, якy заступали. Тактика (якщо її можна так назвати) деяких т. зв. інтелігентів, що доводила до бурливих сцен і ріжних неодвічальних вибриків та ексцесів їх загорілих прихильників, робила в деяких моментах вражіння не Зїзду „Рідної Школи“, а політичного віча, на якому зводять свої порахунки ріжні непримиримі табори.

Зрікаючись реферувати дальший хід дискусії, подамо тільки склад ново вибраної Головної Управи „Рідної Школи“, нової ревізійної комісії і розємного суду. Головою Т-ва вибрано одноголосно радн. банку п. Ілярія Ч а п е л ь с ь к о г о. Членами Гол. Управи вибрані пп.: д-р Кость Левицький, Іван Кривецький (переплетник), Іван Вальчик, Володимир Целевич, Осип Навроцький, Марія Білецька, проф. Омелян Терлецький, о. Леонтій Куницький, Андрій Зелений, пос. Сергій Козицький, Семен Жук, Пилип Лисецький, проф. Теодор Гриць, Теодор Мартинець, сел. Андрій Гривнак, Стефан Куликяк, д-р Роман Дмоховський, професор Микола Бабин. Заступники: о. Каштанюк, інжинір Барщівський, студент Дм. Евстенюк, п. Софія Федорчакова, проф. Евген Яворівський, інж. Бартош. До ревізійної комісії увійшли пп.: д-р Юліян Савчак, Ярослав Горачевич, М. Мороз, дир. Мик. Филипович, Иосиф Доманик. Членами розємного суду вибрано: о. Дамяна Лопатинського, п. Евстахія Ігната, д-ра Филипа Евина, п. Миколу Ластовецького, проф. Івана Раковського.

Промовляв знов цілий ряд учасників, після чого ухвалено задержати дотеперішню членську вкладку в сумі 2 зол. річно і принято поставлені резолюції, які мотивував референт редакційної комісії п. Антін Чернецький. Після полагодження кількох дрібних справ, нововибраний голова замкнув наради зїзду в год. 9 вечером.

НОВИНКИ.

— **Студінь.** Мороз, що найшов на наші землі від кількох днів, приходить із течією студені від північної частини Росії та Фінляндії. Перша така течія появилась уже місяць тому. У Скандинавії та половині північної Росії температура тоді сильно переломалась: у Скандинавії було — 19 степ., а в Росії навіть — 25 степ. Вже 1. грудня студінь поширилась на весь скандинавський півострів і значну частину Росії. Від 3. грудня течія посунулась на захід і прийшла до нас. Спочатку температура пішла вверх, від 3. спинилась, а тепер знову впала.

Відгуки дня.

Лицарі „твердого знаку“.

Была наша Русь святая
От Камчатки до Карпат,
Твердо усски знак тримая,
Не боялась супостат...
З „Вертепу наших днів“.

В городі князя Льва відбулася недавно немаловажна подія: „Общее Собраніе Общества Качковского“.

Писав колись Франко у Лисі Микиті:

„От ідуть вони юрбами
Мов на відпуст з хоругвами
Те, що вис, гавка, квака“...

І в тім випадку рушило все твердорусске, що лиш де дихало і хліб жувало.

Притрушені музейним порохом старці струсили сон з повік, а з лиця пил — і рушили на збори.

Старосвітські батюшки та матушки кинули на хвилю зворы і вертепи татранських околиць та застінками прилинули у Львів.

А опріч того крестяни „спод Бродов, спод Жолкви і з Лемковщини трохи“.

Спалоб усе те далі по твердоруських запічках, якби не одна, дуже важна, просто світового значіння справа.

Розмякді „народовольці“ й инші „прогресисти“ наважились звести з лиця землі трисвяте „йор“.

Те „йор“, котре стільки літ присвічувало по темних закутках, як сонце ясне, те „йор“, котре було одною з найважніших признак єдинства камчатко-карпатського народу, малоб тепер пропасти ні за напову душу?!...

Ні, ніколи! Ще є пару десяток людей, які за нього кров пролліють, хочби ніхто їх і не калічив.

Велика саля „Народнього Дому“. Не так набита як розбита. Розбита на два табори: за „йор“ і проти нього. Атмосфера. — як звичайно на зборах.

Вибраний майже без бійки предсідатель зборів, — сідає на заздалегідь приготовану частину тіла.

Починається...

Властиво, кажучи правду, воно ні не почалося, ні не скінчилося.

Саля „Народнього Дому“ перемінилась у розбурхане твердоруське море, до якого святе „йор“ як той човник, то „впиравало то пот пало“. А одні його безсердечно у воду спихали, другі піддержували, на всі боки ногами копаючи.

Перші кричали: „Геть його отте „йор“ прокляте!“

Другі репетували: „Невозможно уничтожити его, от него же земля русская стала есть“

А бідне, хоч і святе, „йор“ крутилося як рибка в водовці, як теля між процесією.

Виступала госпожа Монцібович прозою, а якийсь крестянин „віршом“, але ні першої ні другого не було чути ізза великого стиску.

Накінець виступив ще якийсь батюшка і сказав просто і ясно: „Учися, молися, трезвися і трудися“.

В тім було все сказане, хоч коротко, але ядерно.

„Учися“... бо ніде правди діти, нічого його собрати за ціле століття не навчилися.

„Молися“... це теж не було виконуване як слід, бо навіть учасники зборів не відспівали „Боже царя храни“.

„Трезвися“ — тут перевершить вже всякі поняття. Знана в цілім світі „трезвость“ русского народу, понітно підупала і між ваєнами трапляються випадки вживання альногодю.

„Трудися“... — найважніше. 17 живучих читалень це ще не доказ праці! Треба ще вряди-годи і вкладку стягнути.

А як це не вдалось би, то бодай трудитися, трудитися і трудитися, щоб оборонити святе „йор“.

Після тієї промови собраніє вирішило. В текущім століттї старатися оборонити бодай те останнє...

Галактіон Чіпка.

— **Шашкевич і Йосиф II.** Пишуть нам: Недавно відновили церкву св. Духа при вул. Коперника. Можна би з цієї нагоди задуматись, навіщо відмальовано чотири неідійсні годинники по чотирох боках вежі, замісць дати один правдивий, — але не байдуже. Слід звернути увагу на стан, в якому находиться таблиця в честь Шашкевича. Управа цієї церкви забула, видно, після відновлення будинку, глянути на неї. Варта було таку таблицю також відновити, або бодай вичистити із слідів вапна, яким білено фасаду церкви. Зрештою така таблиця тратить нині свою вартість. Перш усього її слід би наново написати (як це зробили впр. Поляки на стінах костела Бернардинів з таблицею Траврута), далі: прохожі повинні вміти її відчитати. Управа церкви повинна би привернути цій пропамятній таблиці бодай такий вигляд, яким пишається таблиця в честь Йосифа II-го, поміщена на стіні вежі.

— **Політичні розбіжности.** У Льондоні викликав сензацію вибір на посла шурина льорда Керзона, Освальда Мослі, який ставав як кандидат робітничої партії і побив при виборах консерватиста маршала Пайка і лібералa Байлію. Мослі на сильнім морозі промовляв до 8000 людей. Підчас виборів дійшло до дивоглядних зустрічей: агітатором Мослі був син премієр-міністра Болдуїна, який є соціялістом. На боці його противників, консерватистів, розбивалась як агітаторка його рідна сестра. Між батьком, братом і сестрою щирі родинні взаємини ненарушені.

— **Відгуки підбігунового лету.** Успішний лет Амундсена до північного бігуна скінчився прикрим епізодом. Ще не скінчився, а тягнеться у формі суперечки між головними учасниками подорожі. Крім Амундсена брав у ній участь Американець Ельсуорт, який узяв на себе фінансовий бік підприємства, і Італієць Нобіле, якому залишили повну свободу у справах навігації та маневрування. Сварка почалась ще підчас виправи, а розгорілась коли Нобіле виїхав до Америки з відчитами про експедицію, під фірмою норвежського летунського союзу. Амундсен заявив, що Нобіле змальовує подорож однобічно і ставить у злім світлі инших учасників. Нобіле, каже він, твердить, що норвежський летун Лярсен наразив їх лет на небезпеку, а правдою є, каже Амундсен, що саме Лярсен урятував його від катастрофи, приневолюючи Нобіле до маневру, без якого лет був би розторощений. Цікаво, що норвежський летунський союз узяв в оборону Нобіле. На це Амундсен відповів заявою, що перес ає бути його членом. Амундсен і Ельсуорт зірвали зносини з Нобіле негайно після скінчення лету. Таким робом утратили деякі вигляди на підмогу американської преси і не написали спільно намірної книжки, в якій Нобіле мав скласти аеронавтичну частину. Амундсена обвинувачують, що він непечесним способом привласнив собі копії знобленних фільм, з якими їздив по Америці, вживаючи їх до відчитів.

— **Бідний Гоголь.** Безсмертний „Ревізор“ іде одночасно на трьох неукраїнських сценах: у Москві, Відні і Львові. Про московську постанову ми згадували у свій час. Великий московський режісер Меєрхольд перетворив його зовсім своїм мистецтвом. Радянський московський кінкатий письменник Демян Бідний назвав мистця — убийником, а вся преса поставилась до цього нового „винаходу“ негативно. Меєрхольда взяв в оборону Луначарський, кажучи, що „постановка виїмково свіжа... Яке би це було щастя, якби Гоголь міг сидіти на салі і бачити таку виставку!“ Ріжне щастя мають письменники...

— **Нові винаходи.** Одною з найзагадочніших прояв нашого організму є сни, які належать одночасно до прояв найменше прослідженних. „Сни йдуть із шлунка“ казала стара наука. Досліди психоаналізи Фрайда знищили цей погляд. Сни є наслідком підсвідомих бажань і спонук волі, які вночі побуджують діяльність мізку і там творять образи. Американська преса живо цікавиться дослідами фізіольога та фізика Гернсбака з Ню-Йорку, який сконструював цілу низку складних апаратів для дослідів над сонними мареннями. Один з таких апаратів „реєструє“ сни. Натиск на серце грає велику ролю у родженні снів. Чим сильніший натиск, тим виразніші та важкі сни. Тому Гернсбак збудував один апарат, який переслідує підвищену діяльність серця. Не тільки вплив травлення на серце, але й посторонні, такі як шуми, записує окремий апарат. Він покищо не зовсім закінчений, але його головна основа стане джерелом численних цікавих дослідів над природою снів. — З Льондону приходить вістка, що радіольоги університету спільно із фільмовими спеціялістами найшли спосіб робити фільмофотографічні знимки людського тіла просвітлюваного проміннєм Рентгена. Їм удалось рішити трудноші, щоби не нищити шкіру фільмованого тіла, завдяки надто сильному освітленню.

— **Літературна чужинна хроніка.** Одна з найвизначніших літературних щорічних нагород у Франції, т. зв. Академії Гонкурів, призначена цього року письменникові Деберлі за твір п. з. „Торпиння Федон“. Лавреат має 64 роки. Все життя займався адвокатською практикою і щойно кілька літ тому присвятив себе виключно літературі. Його перша книжка „Безсоромниця“ вийшла в 1923 році, отже коли автор мав 61 літ. Друга визначна літературна премія т. зв. нагорода журналу Фемина, припала Шарлеві Сильвестрові за його повість „Чудо серця“. — Бернард Шов пише нову книжку п. з. „Провідник інтелігентної жінки до соціялізму та капіталізму“. — Французький критик Андре Біди купив випадково в антиквара, видану в 1914 р. книжку „Невидані твори“ Вольтера

—ов. Тої матеріяльної допомоги не слід нам легковажити.

Хоч. сел Козовий і студ. Хам та инші промовці на зборах „общества“ доказували, що воно стало вже пережитком, що в ньому нема живої крови, що й му слід основно переорганізуватися або таки злучитися з „Просвітою“, загал учасників не прихилився до тих порад і відкинув усі пропоновані реформи в товаристві, зокрема реформу перестарілого й на нинішні часи абсурдного правопису, що його уживає „общество“ у своїх виданнях. Відкинув не зважаючи на становище анкетної комісії в цій справі, на заяву студ. Хиляка ім. молоді і на промову самого голови „общества“, д-ра М. Глушкевича, що заступав думку основної зміни правопису, що перестав давно бути нетикальною святістю! Це найкраще доказує, які фанатики, коли не патольогічні типи, є ще між нашими „русскими“.

Якими шляхами керманичі „общества“ поведуть дальше це товариство, важко нині передбачити. На всякий випадок життя вимагатиме від них щораз то нових уступок і відхилень від того, що ухвалив недавній загальний збір його членів. Замкнутися в тих ухвалах, значить — засудити самих себе на повільне виління і повільну, безславну смерть. Перейти до денного порядку над ухвалами загальних зборів, приняти фонетичний правопис, значить — поставити перший поважний крок для наближення до українського руху, для злиття з нами в один одноцільний, національний табор.

Сяк чи так галицьке москвофільство засуджене на неминучу смерть. Його можна тільки штучними засобами ще якийсь час піддержати при житті — в інтересі наших ворогів і противників, щоби перед світом вказувати на мнимий наш недорозвиток, примітивність і розбіжчість навіть національного характеру. Тому ліквідація останків москвофільства це прочищення атмосфери, це прояснення ситуації, це відібрання ворогам атуту в іх намаганні розбивати нашу національну єдність.

Історичною заслугою керманичів „общества“, зокрема д-ра М. Глушкевича булоб, якби вони, перевіривши пройдені шляхи, якнайскорше рішилися зліквідувати свою „окремішність“ і обєдналися в творчій праці з усім українським громадянством.

„Новий курс“.

Положення Українців у добі „санаційної“ диктатури.

В хвилі, коли всякі менше й більше замотиличені українські органи по цей бік рижської лінії торочать з одного боку про намірену урядом марш. Пілсудського зміну курсу у відношенні до Українців, а з другого анонсують зріст „угодових“ настроїв серед українського „дрібно-міщанства“, на сторінках радянської преси появилася розмова з пос. П. Васинчуком, який опрокидує безвідповідальну роботу українсько-москвофільської преси а в тому в першу чергу преси власної партії („Сель роб.“). На запит представника ТАРСу — заявив пос. Васинчук:

„Чутки про новий курс польського уряду що-до Українців правдиві тільки стільки, скільки мова йде про те, що уряд Пілсудського та його помічники з подвійною енергією шукають серед Українців осіб, ладних зрадити інтереси українського народу, та працювати разом з урядом Пілсудського. Доказом цього може бути: 1) фінансові зміцнення рівенської організації, утвореної відомим отаманом Оскілком, що тепер нею керують політичні авантурники, погромщики, колишні петлюрівці й т. инш., 2) збільшена діяльність пепесівця Голувка (члена комісії експертів), скерована до того, щоб віднукати угодовські елементи серед Українців. В цьому розумінні особливу увагу звертається також й на останню подорож Голувка до Праги, де він мав переговори з чехословацькими Українцями. Про змякшення режиму щодо Українців, після травневих подій, я нічого не можу сказати

При розподілі земельних наділів уряд підтримує велике військово-поселенське землеволодіння з його громадами та кооперативами, а Українців виключає з розподілу. Жадна серйозна українська організація не йде на погодження з урядом Пілсудського. На моє глибоке внутрішнє переконання УНДО (українське національно демократичне обєднання, що репрезентує інтелігентні, дрібно-буржуазні та заможні селянські верстви) також не йде на погодження з урядом Пілсудського, дарма що до складу УНДО входить група, що принципіяльно стоїть на погляді польсько-українського погодження. Всяка українська партія, що в даний момент пішлаб на погодження з урядом, тим самим засудилаб себе на політичну смерть. Тим то за урядом ідуть тільки нічого не варті в Західній Україні — група „Дзвін“ та так зван. Народний союз доктора Даниловича. Ці угрупування не мають ніякої політичної ваги й впливу, бо в житті вони є неукраїнськими чинниками.“

Так в оцінці пос. Васинчука представляються відносини на західно-українських землях. Розуміється, що пос. Васинчук, як і инші сель-робівські керманичі, не обдаровує Обєднання ніякими симпатіями. Навпаки разом зі своїми партійними товаришами веде проти нього завзяту й неперебірчиву боротьбу. А й він мусів, розуміється, з деякими своєрідними декоративними прикрасами признати, що весь „угодовий наступ“ українсько москвофільської преси на Обєднання не має ніякої основи.

На економічному фронті.

„Народна Торговля“, найстарша українська кооператива і сучасне її становище та праця на кооперативнім полі.

(Докінчення.)

Організаційну роботу веде „Народна Торговля“ безпосередньо через своїх урядовців, в централі і в краю, а посередньо через місцеві комітети організації кооператив, фінансуючи видатки організаційного їх відділу. В районі сяніцькім (6 судових повітів) веде „Народна Торговля“ безпосередньо організацію кооператив від початку 1925 року. Заставши там 6 кооператив, зорганізувала досі 32 кооперативи і перевела в часі між 1. липня 1925 і 1. грудня 1926 р. 52 організаційні і люстраційні поїздки, зуживаючи на те 100 днів праці. Від дня 22. листопада ц. р. зорганізувала „Народна Торговля“ спільно з Лемківським Союзом 2-місячний кооперативний курс, на якім головні виклади взяли на себе службовики „Народної Торговлі“. Учасників на курсі є 21. В ціли скоординування праці „Просвіти“, „Сільського Господаря“ і „Народної Торговлі“ на Лемківщині повстав при товаристві „Просвіта“ Комітет Праці на Західних Землях, в якім бере участь відпоручник „Народної Торговлі“.

В самбірськім районі переведено урядовцем, оплачуваним „Народною Торговлею“, з рамени місцевого КОК до початку мая 31 люстрацій кооператив, зуживаючи на це 51 днів. Склад „Народної Торговлі“ як гуртівня видав в році 1925/26 48-ми кооперативам, згуртованим біля складу, товарів на рівновартість 151.542·23 зол., уділяючи постійного місячного кредиту до 10.000 зол. Торг самбірського складу є в більшій половині торгом з кооперативами.

Від листопада 1925 р. співпрацює „Народна Торговля“ з кооперативами Брідщини і місцевим КОК, фінансуючи його діяльність. В Брідщині переведено 25 організаційних і люстраційних поїздок, зуживаючи на те 45 днів праці.

В Сяноці, в Самборі і в Бродах ведеться зразковий інструкторський відділ, який постійно урядує в днях торгових. Крім цих районів піддержує „Народна Торговля“ матеріяльно організаційні відділи в 7-ми повітах. Витрати „Народної Торговлі“ на організаційні цілі в році 1925/26 виносять 1.485·58 зол., на культурно-освітні і добродійні 4.353·12 зол., а від 1. VII. до 1. XII. 1926 перші 4.135·10, другі 73·20. Від 1. липня 1925 до 1. грудня 1926 видала „Народна Торговля“ на цілі організаційні, культурно-освітні і добродійні кругло квоту 21.000 зол., в якій не зачислено платень етатових урядовців і звороту коштів розїздів в організаційних справах.

Культурно-освітну роботу в області кооперації веде „Народна Торговля“ при помочі курсів заочної освіти серед свойого персоналу. Касієрки, помічники і практиканти що 2 тижні в часі між 1. X. і 1. V. кожного року одержують письменні задачі з обсягу купецьких рахунків, географії, суспільної економії, кооперації, української мови і регуляміну. У всіх складах є підручна фахова бібліотека, а в централі головна бібліотека фахова в числі 477-ми творів.

Крім освіти в нутрі „Народної Торговлі“ вислала „Народна Торговля“ 9-ох практикантів до торговельних шкіл і на вечірні курси, уділяючи їм підмог на науку. Також вислала „Народна Торговля“ на свій кошт одного службовика на вищі кооперативні студії за кордон. Від 1. липня 1925 до 1. грудня 1926 вишколила „Народна Торговля“ 11 кандидаток на касієрки, з яких 8 вже зложило іспит з діловодства касового, товарознавства, кооперації, устрою „Народної Торговлі“ і регуляміну. Дві з них принято до служби в „Народній Торговлі“. Для кооператив 1. ступня вишколила „Народна Торговля“ шляхом 3-місячної крамничної практики 14 кооперативних склепарів. Вісім абітурієнтів вищих торговельних шкіл відбуло торговельну практику в „Народній Торговлі“ і 5 з них — по практиці — остало на службі Н. Т.

В осени 1926 піднята „Народна Торговля“ науку кооперації на курсі абітурієнтів Т-ва „Просвіта“ для 52-ох слухачів.

„Народна Торговля“ стояла в постійних звязках з кооперацією всіх видів на західно українських землях, а зокрема з кооперацією Волині, де в порозумінні з місцевими чинниками рішила отворити свою філію з хвилею законтрактування відповідного льокалю. На удержання організатора кооператив на Волині виплатила „Народна Торговля“ одноразову квоту 300 зол. — Також у постійнім звязку стояла „Народна Торговля“ з Міжнародним Союзом Кооператив у Льондоні і Міжнародньою Гільдою Жіночою також та з Міжнароднім Урядом Праці в Женеві. В американськім конгресі кооператив в Мінеаполіс 7. листопада ц. р. взяла „Народна Торговля“ участь через свойого

ГОРДІЙ БРАСЮК. 9)

БЕЗПУТНІ.

Сучасна фільма.

(Продовження).

А то ще так. Заходять гуртом у комору, якщо тільки там хто самодин із членів господарчої комісії, й починають:

— Давош по куску сала! Завхоз казав.

— Брешете, — справдовується той — нехай завхоз дасть записку.

А тимчасом вже хто-небудь тягне сало, черпає цукор...

Коли-ж на загальних зборах хтось глузливо кинув, що в господарчої комісії не сходяться кінці, — то Митька вис упив:

— К чорту таку комісію! Вони крадуть та ще і добре, а нам отакенькі порції видають... Нехай буде в комісії Дудлик, — він хлопець справедливий.

— Еге, він нас бє — хтось запротестував з малюків.

І Митькові не вдалось провести Дудлика, але Володька з пошаною до Митьки думав:

„Ото штукар!“

—о—

Відбулися збори й у льоху.

Митька казав:

— Не займай „шпани“, братва! Дай йому „бичка“, дай кусок булки, то він двадцять рук за тебе підійме.

Такий рецепт допоміг.

Скоро представники „шайки“ вільно верховодили в дитбудинку. Робили „темну“ виконкомовцям, обливали водою постелі дівчат...

— Володька, я тебе завтра без обіду... — заявляв член виконкому.

— Слабо! — відповідає Володька...

І другого дня „шпана“ приносить Володьці аж два обіди.

Шайка „чорної маски“ перетворилась на „Бандотрест“. „Трест“ поділявся на „шайку Червоної Руки“, „шайку Коршака“, „Таємну Інквізицію“ та „шайку Гаррі“. В „Таємній Інквізиції“ — Митька, „Гаррі“ — Володька.

Щоб довести товаришам, що він відповідає своєму призначенню — першого-ж тижня Володька з своїми підвладними „загнав“ пять рушників, двоє простирал, електричну велику лямпу й годинника Марії Івановни. Трохи ніяково почував себе на загальних діточих зборах, як завідувач соромив якогось невідомого злочинця, але на „маліні“ його похвалили. З того часу почував себе на цілу голову вищим, навіть від голови виконкому.

Одного разу Володька сходив з другого поверху. Внизу юрба нових дітей, що привела якась вихователька.

Раптом кинулось у вічі:

— Павлушка, здоров! Ти до нас? — піднявши носа, привітавсь Володька, маючи на увазі нового члена „Бандотреста“. Павлушка, зовсім не підозріваючи, в якому „чині“ Володька, і без усякої поваги до минулої дружби глузливо кинув:

— О! А Слина тут. Тебе який чорт сюди заніс?

Володька спалахнув:

— Такий, як і тебе! — недбало відповів і рушив на „маліну“.

Там відбувалась нарада отаманів.

Володька попередив:

— Знаєте? Привели пацанів. Там один Павлушка, так такий паддеп! Скупий як чорт, а що до чого — зараз „пощупить“.

Павлушку взяли під догляд, хоч з поведінки видно було, що він „блатан“: ніколи нікому не змовчить, ніколи не вступиться з дороги, ніколи нікого не вважає за старшого від себе. Це дратувало Володьку.

Раз один з посланців Володьчиних спотикнувсь об Павлушчину ногу, Володька став урівень з Павлушкою:

— А ти не дуже задавайсь! Це тобі не на „свалці“.

— Тю, Слино! — насмішкувато обізвавсь Павлушка. — я тобі як дам, то ти й за „свалкою“ опинишся.

Володька на мить оторопів, але згадавши про свій „чин“, підняв носа:

— Ану попробуй! Ти, машкара...

Павлушка сміючись ткнув його пальцем у ніс і Володька перекинувся через „ножку“.

Малеча, що була при тому, довго реготалась. Володька поклявсь помститися.

До вечора вже знала про те „Таємна Інквізиція“.

Всі поснули. Митька з двома підручними взявсь до праці: привязали шворкою Павлушкові ногу до ліжка, запалили папір і почали шкварити пяту. Павлушка міцно спав. Враз він вереснув дико й „інквізитори“ поросипали на ліжка.

Павлушка не стерявся. Його око добре зауважило, як метушилась напроти ковдра. Розплутавши ногу, він схопив черевика й каблуком почав дякувати ковдрі. Ковдра не витримала й зарепетувала. Але тоді хтось калатнув Павлушку. Павлушка одмахнувсь рукою і вліпив у чийсь писок.

В пітьмі зчинилась борня. Діти прокидались і зляканo перепитували один одного через ліжко.

Хтось блиснув електрику.

(Продовження буде.)